

KoRus-Øst
Kompetansesenter rus – region øst

NOVA
Høgskolen i Oslo-
Øst Akershus

ungdata

Ungdata 2021 Gausdal kommune

Resultater fra ungdomsskolen

Niri Talberg (PhD) KoRus-Øst Niri@sykehuset-innlandet.no

KoRus-Øst

- Underlagt Helsedirektoratet.
- Ett av sju regionale kompetansesenter innen rusfeltet.
- Utvikle rusforebyggende tiltak i kommunene.
- Ansvar for Hedmark, Oppland, Akershus og Østfold
- Pengespill og problematisk spilleatferd som nasjonalt ansvarsområde.

Ungdata – kunnskap om ungdom lokalt

Hva?

- Spørreskjemaundersøkelser som gjennomføres elektronisk på skolen.
- Over 630 000 ungdommer har deltatt i undersøkelsen.
- Ungdomstrinnet og videregående skole
- Kommunen står for lokal planlegging og gjennomføring

Hvorfor?

- Kvalitetssikre studier med tanke på personvern
- Øke lokal nytte
- Øke nasjonal nytte (nasjonal database)

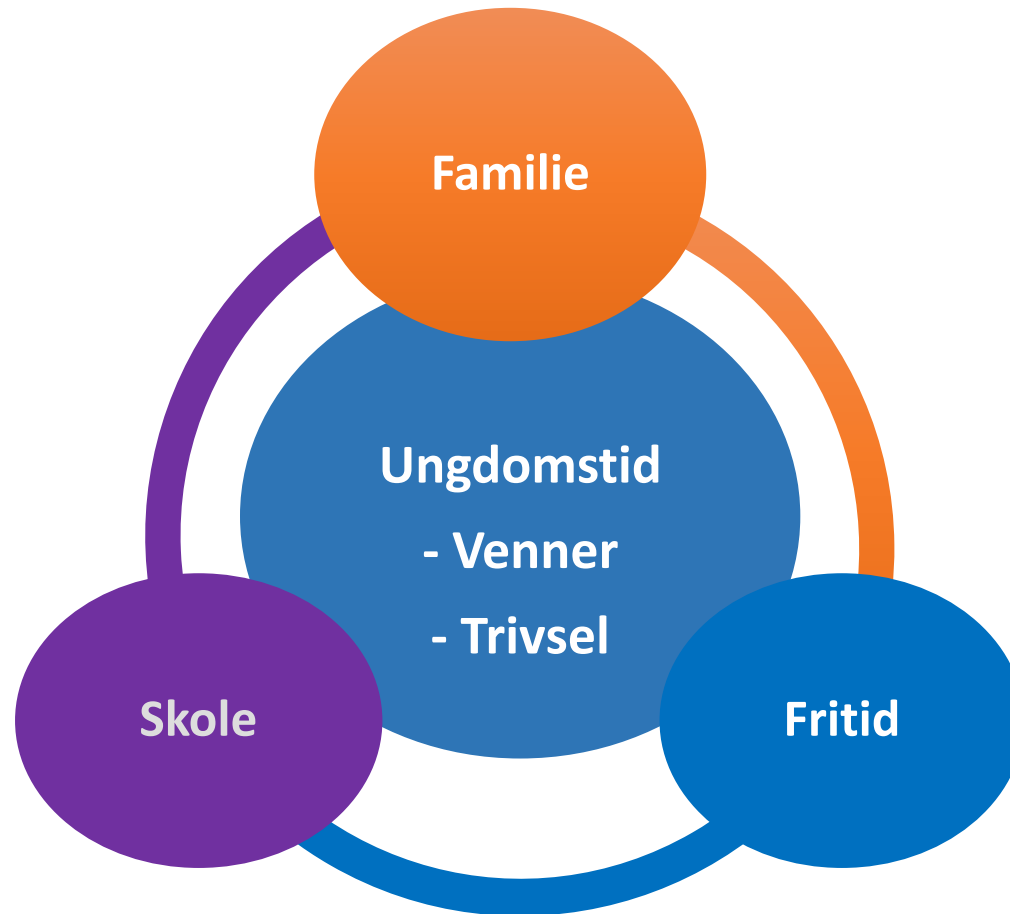
Hvem?

- NOVA
- 7 regionale kompetansesentre innen rusfeltet (KoRus)
- KS

Helsedirektoratet, Justis- og beredskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet finansierer Ungdata

Helheten i ungdoms liv

Temaområder

FORELDRE OG VENNER

- Relasjoner mellom foreldre og barn
- Familieøkonomi
- Vennenettverk

SKOLE OG FRAMTID

- Skoletrivsel og lekser
- Skulking
- Syn på framtida

FRITID

- Organisert fritid
- Uteorientert fritid og shopping
- Mediebruk

HELSE OG TRIVSEL

- Psykisk helse
- Fysisk aktivitet
- Trivsel og mobbing

TOBAKK OG RUS

- Bruk av tobakk og alkohol
- Illegale rusmidler
- Alkohol blant venner/foreldre og tilgjengelighet

RISIKOATFERD OG VOLD

- Lovbrudd
- Kontakt med politiet
- Slåssing, vold og trusler om vold

2021

FAKTA OM UNDERSØKELSEN:

Ungdomstrinnet

Tidspunkt: Uke 10 - 12

Antall elever: 188

Antall svar: 180

Svarprosent: 96 %

2020

Fakta om undersøkelsen i Gausdal kommune

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden
Mars 2020

Hvem som deltok i undersøkelsen
Elever fra 8. til 10. trinn

Antall elever som deltok
171

Svarprosent
90

NB! Undersøkelsen ble avbrutt i mars fordi skolene ble stengt på grunn av korona-krise

Hovedfunn fra 2020

Sammenligner vi Gausdal med resten av Norge så ser vi at:

Færre vil ta høyere utdanning

Færre har prøvd hasj eller marihuana

Flere er fornøyd med skolen sin

Flere opplever nærområdet som trygt

Flere får lov av foreldrene til å drikke alkohol

Sammenligner vi jenter fra Gausdal med gutter fra Gausdal så ser vi at jenter:

Bekymrer seg mer

Har lavere livskvalitet og flere psykiske plager

Gruer seg oftere til å gå på skolen, men gutter kjeder seg mer

Sammenlignet med tidligere ungdomsundersøkelser i Gausdal så vi at:

Mindre fritid ble brukt på trening og mer tid ble brukt på skjerm

Det var en del røyking blant tiendeklassingene

Oppsummering i tippeform

	Sammenligning Gausdal (H) og Norge (B)	H	U	B
1	Like gode vennskap		X	
2	Lavere andel fra Gausdal vil ta høyere utdanning			X
3	Større andel fra Gausdal trives på skolen	X		
4	Større andel fra Gausdal får lov til å drikke av foreldre	X		
5	Lavere andel fra Gausdal har prøvd hasj eller marihuana			X
---	Sammenligning Jenter (H) og Gutter (B)	-----		
6	Gutter er mer fornøyd med eget utseende			X
7	Gutter føler oftere at de mestrer ting			X
8	Jenter og gutter synes det er like viktig å være til å stole på		X	
9	Gutter kjeder seg mer på skolen			X
10	Jenter bekymrer seg mer for ting	X		
---	Sammenligning 2020 (H) og 2016 (B)	-----		
11	Ser mer på skjerm i 2020	X		
12	Færre trener på egenhånd i 2020			X

Plan for dagen

Gruppearbeid: Hva tror dere vi fant om korona, livsmestring og mobbing.

Resultater Korona livsmestring og mobbing

Gruppearbeid hva tror dere vi fant på Rus

Resultater rus

Pause

Gruppearbeid hva tror dere vi fant på fysisk aktivitet og skjermbruk

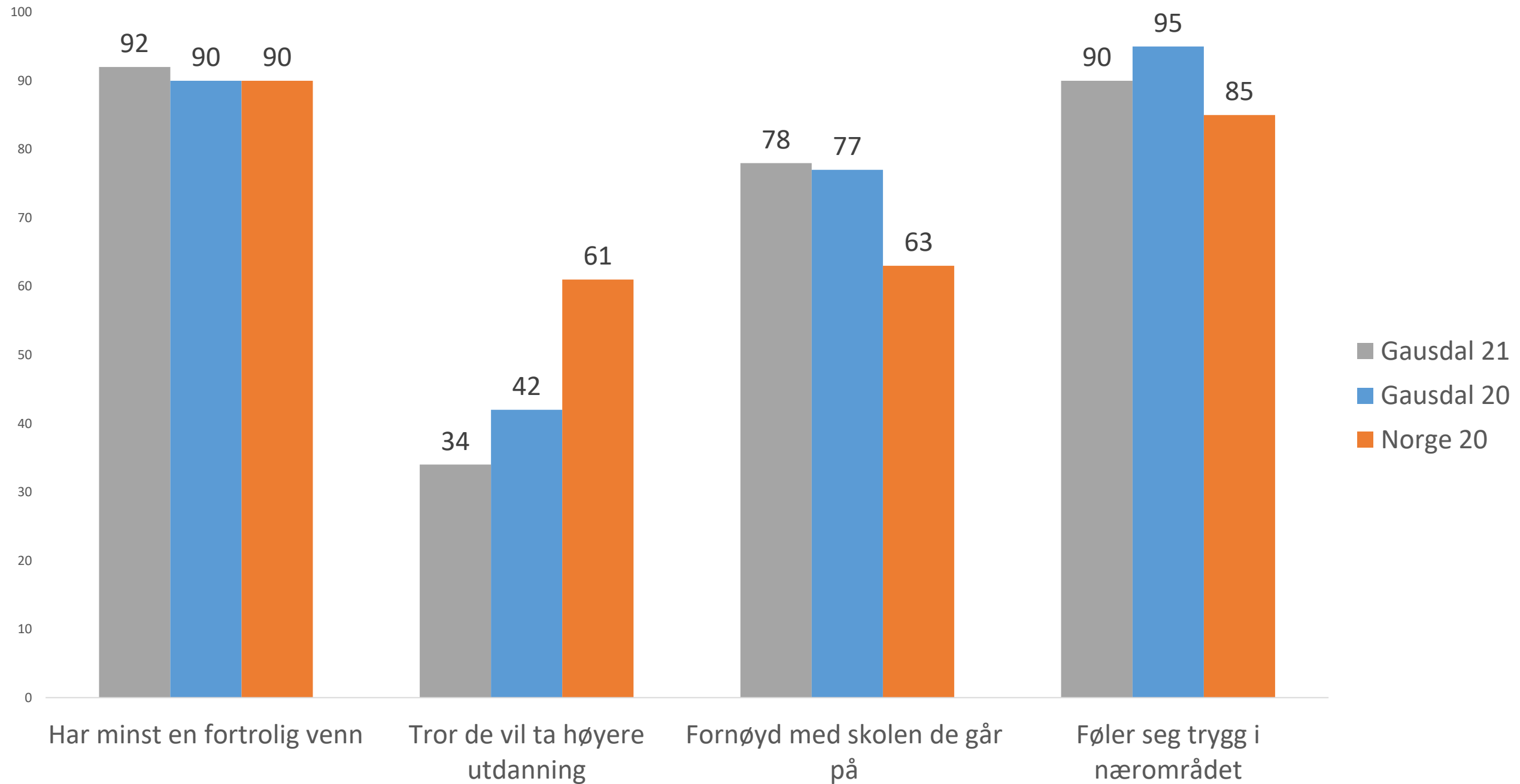
Resultater fysisk aktivitet og skjermbruk

Oppsummering

Gruppediskusjon og plenumsdiskusjon av resultatene

Tilbud fra KoRus-Øst

Sammenligning Gausdal og Norge (%)

Gruppe diskusjon – Hva tror dere?

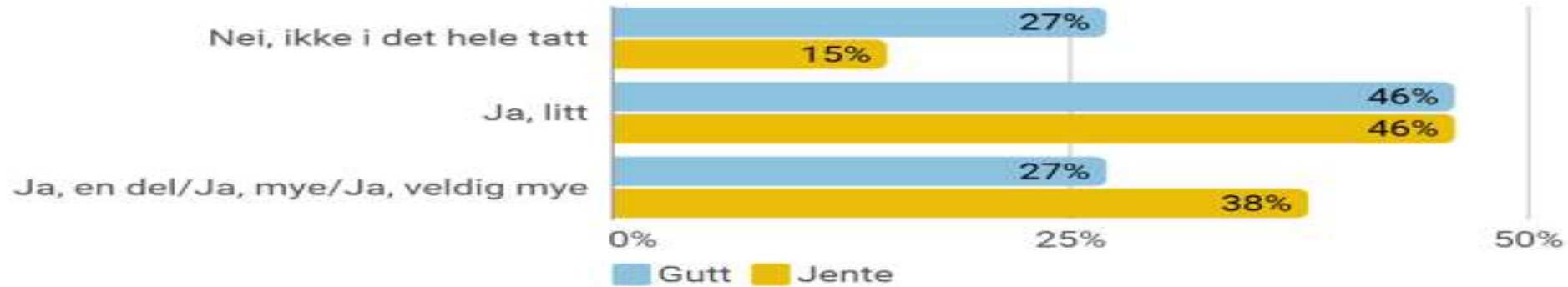
- Korona:
- Hva beskriver ungdommene som verst med koronatiden?
- Har det også vært noe som har vært bra?

- I fjor så vi at mange beskrev lite mestring og optimisme. Har det blitt verre eller bedre i år?
- Har det blitt mer eller mindre mobbing?

Livet under korona-pandemien

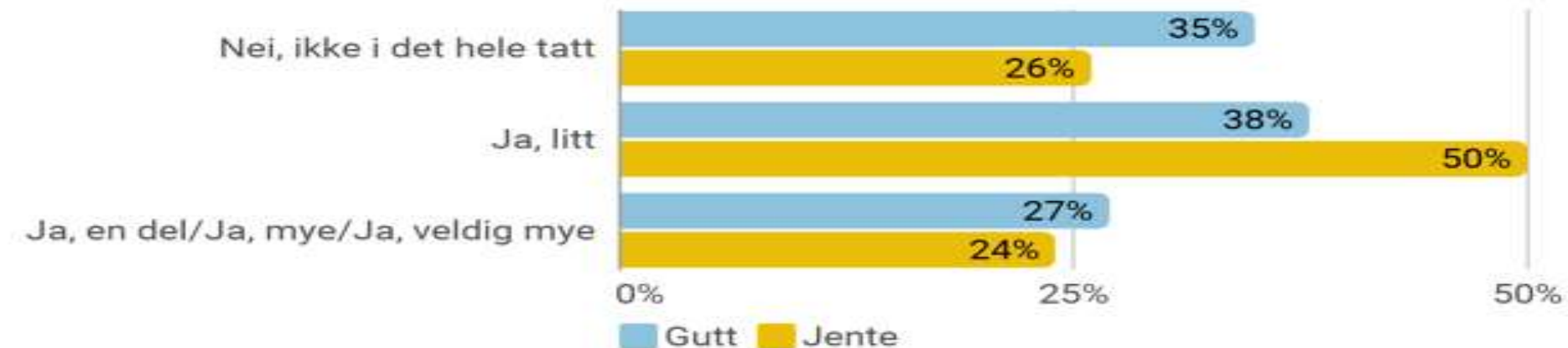
Har korona-pandemien påvirket livet ditt i negativ retning?

Antall svar 173

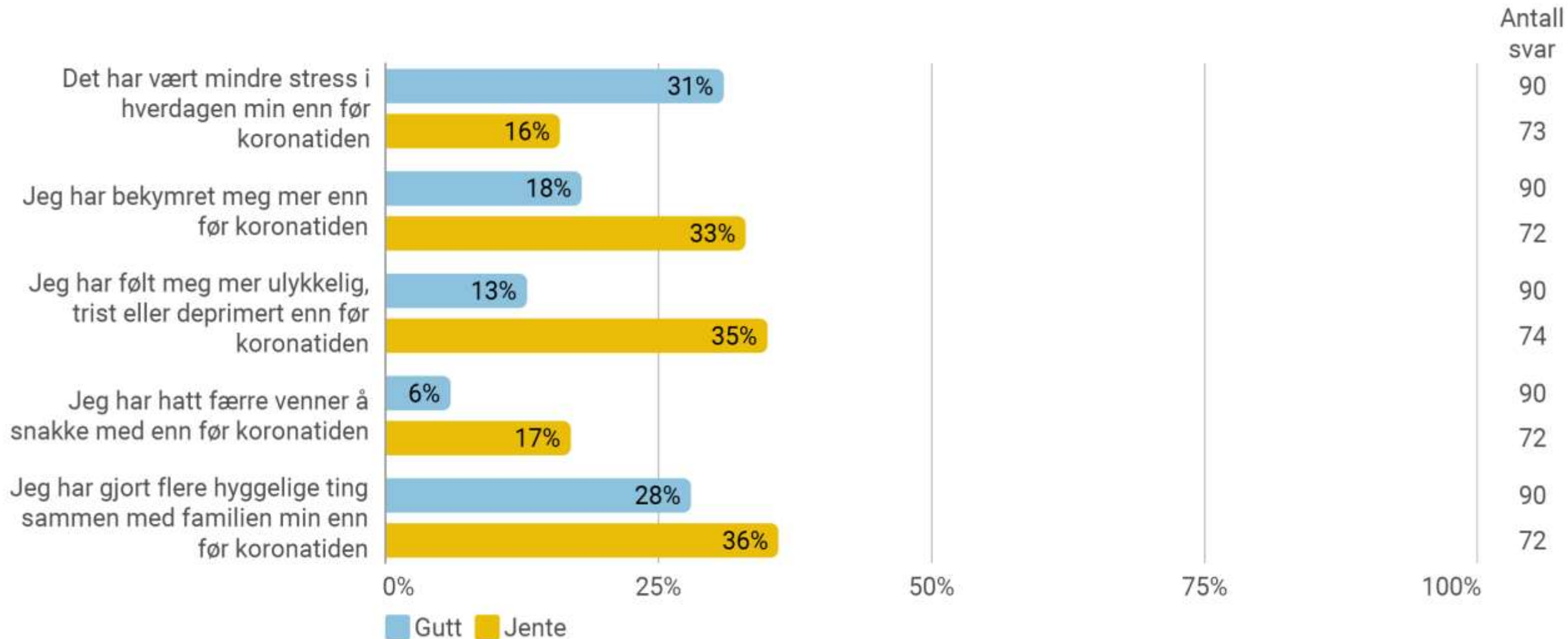

Har korona-pandemien påvirket livet ditt i positiv retning?

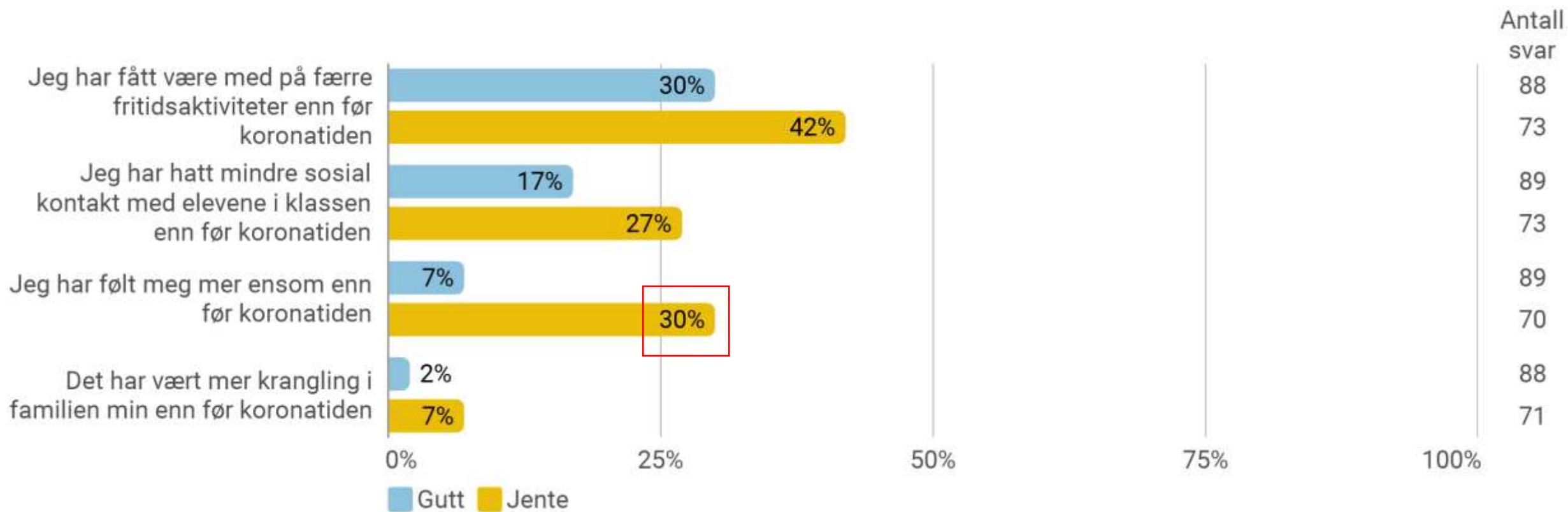
Antall svar 173

Sammenliknet med tiden før korona, hvordan har året under korona-pandemien vært for deg?
(Prosentandel som har svart 'stemmer godt' eller 'stemmer svært godt')

Sammenliknet med tiden før korona, hvordan har året under korona-pandemien vært for deg? (Prosentandel som har svart 'stemmer godt' eller 'stemmer svært godt')

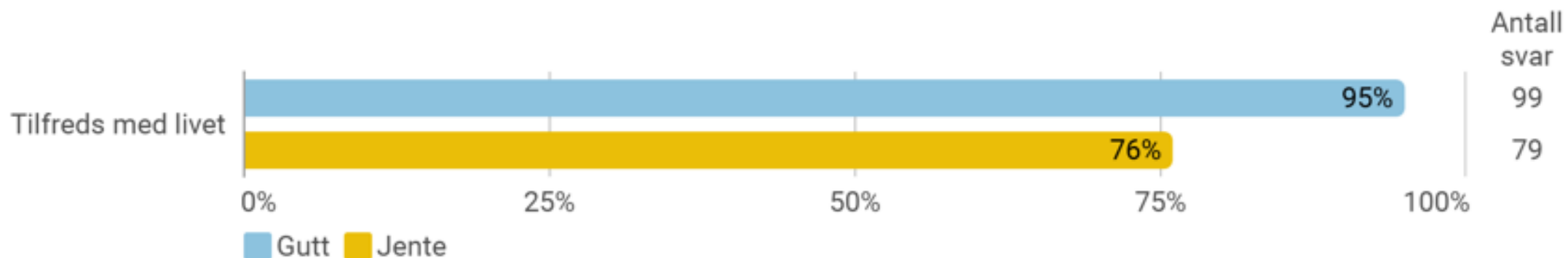
Livskvalitet

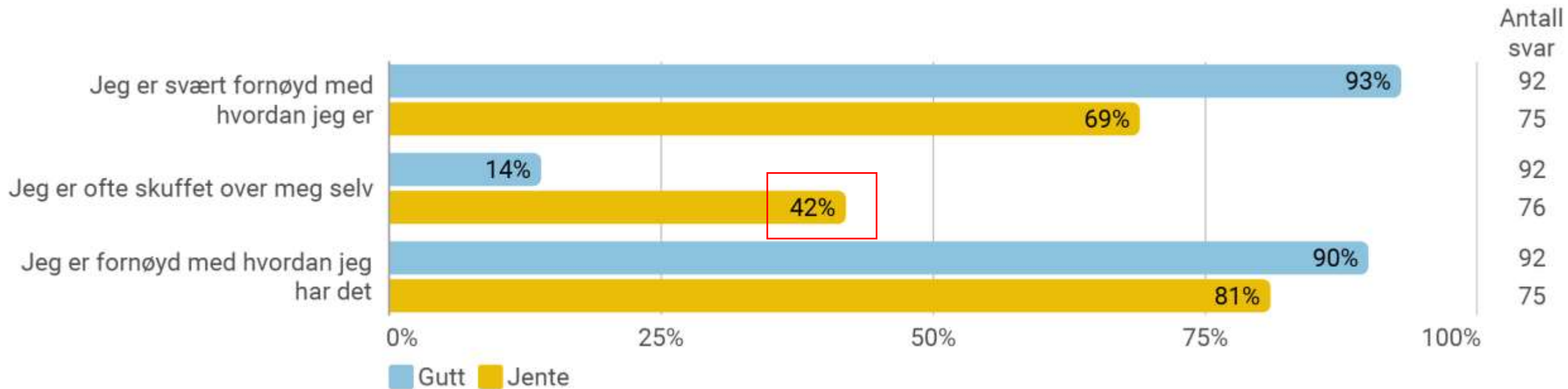
Bilder tatt fra
unsplash.com

Tilfreds med livet

Tenk deg en skala som går 0 til 10. Toppen av skalaen (10) står for det best mulige livet for deg og nederst (0) er det verst mulig livet for deg. Generelt sett, hvor står du på denne skalaen nå for tiden? (Prosentandel som har svart svaralternativ '6' eller høyere)

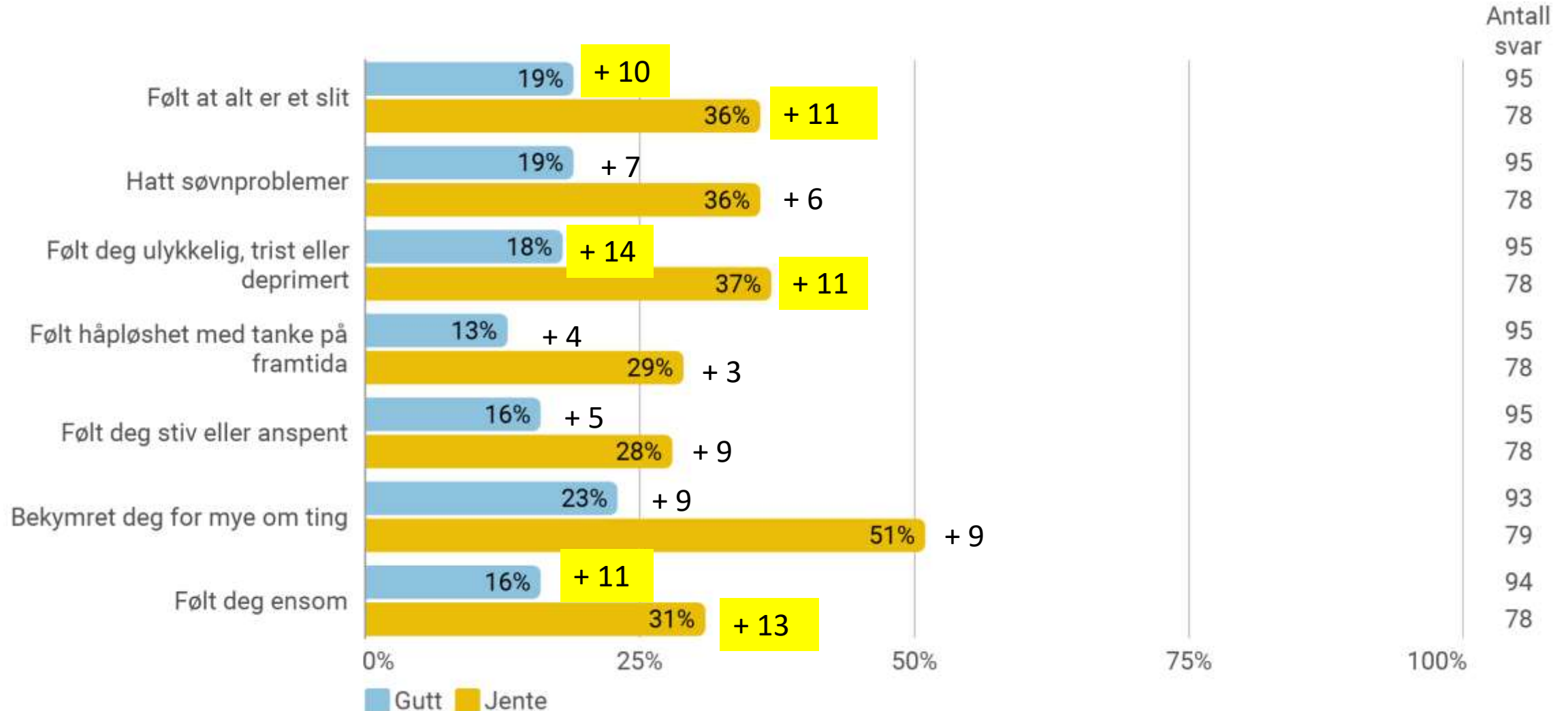

Selvbilde

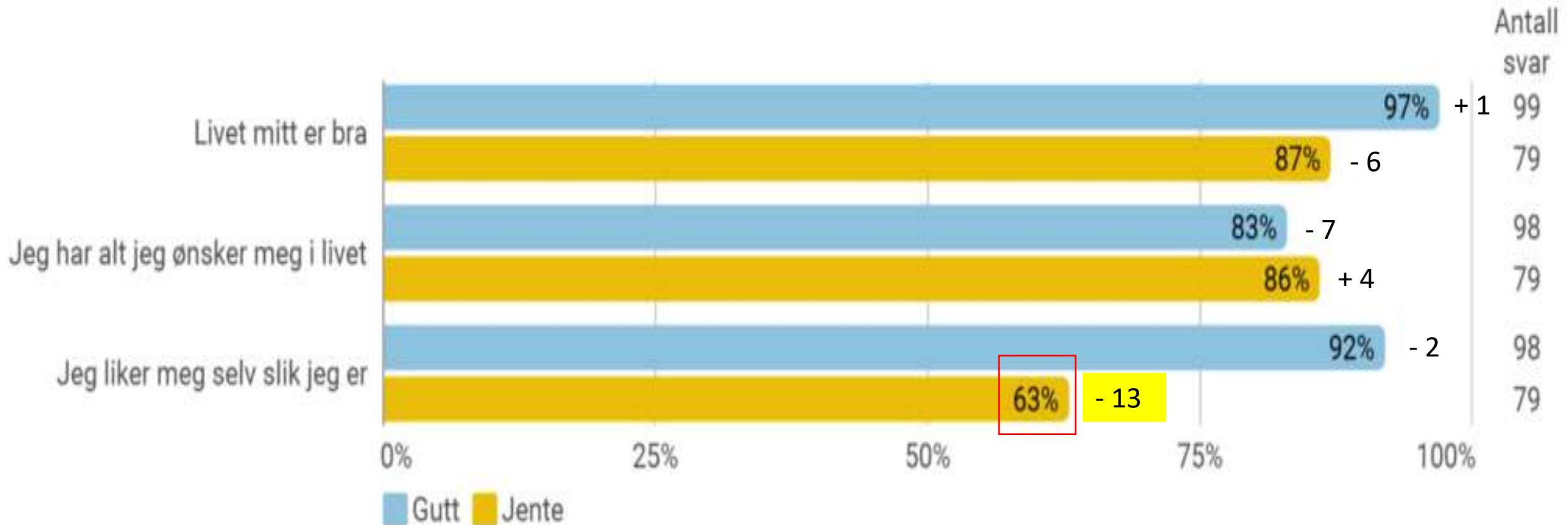
Psykiske plager

Har du i løpet av den siste uka vært plaget av noe av dette: (Prosentandel som har svart 'ganske mye plaget' eller 'veldig mye plaget')

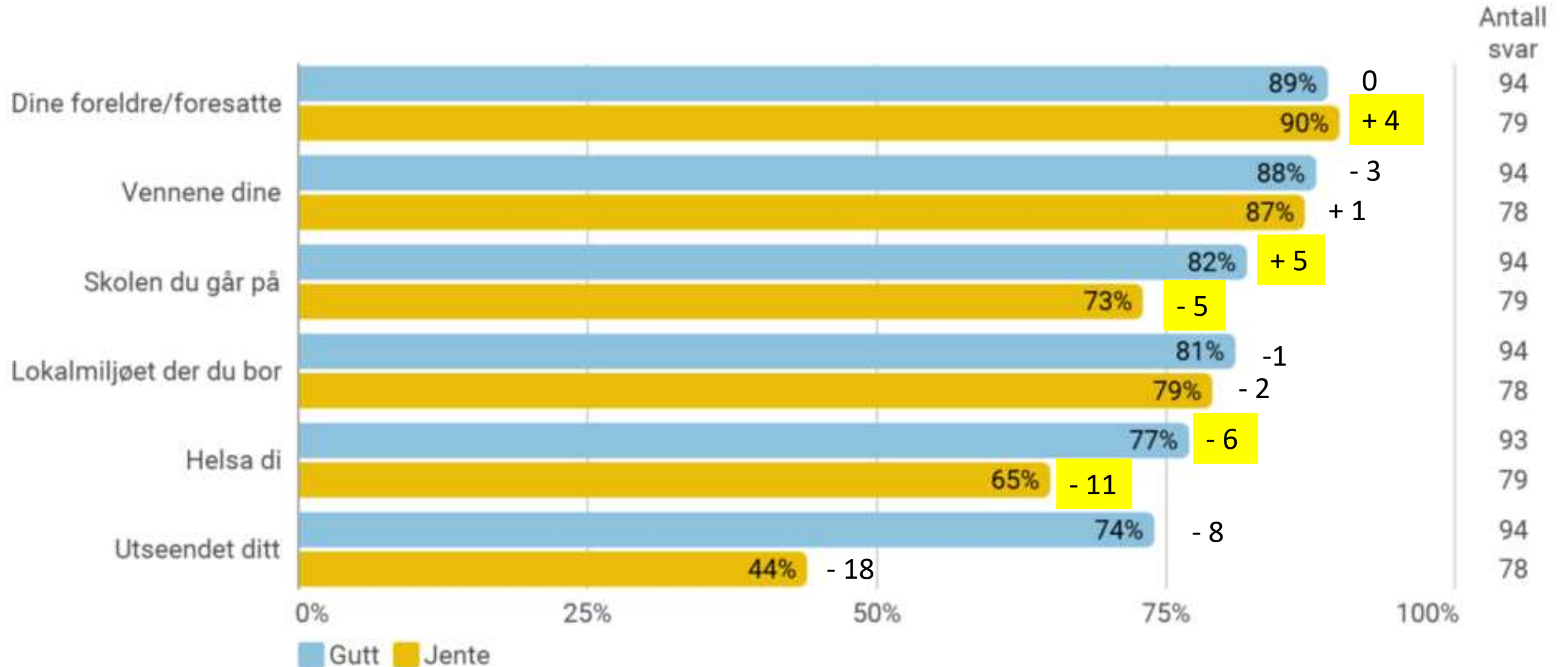
Livskvalitet

Er du enig eller uenig i det som står under?
(Prosentandel som har svart 'helt enig' eller 'litt enig')

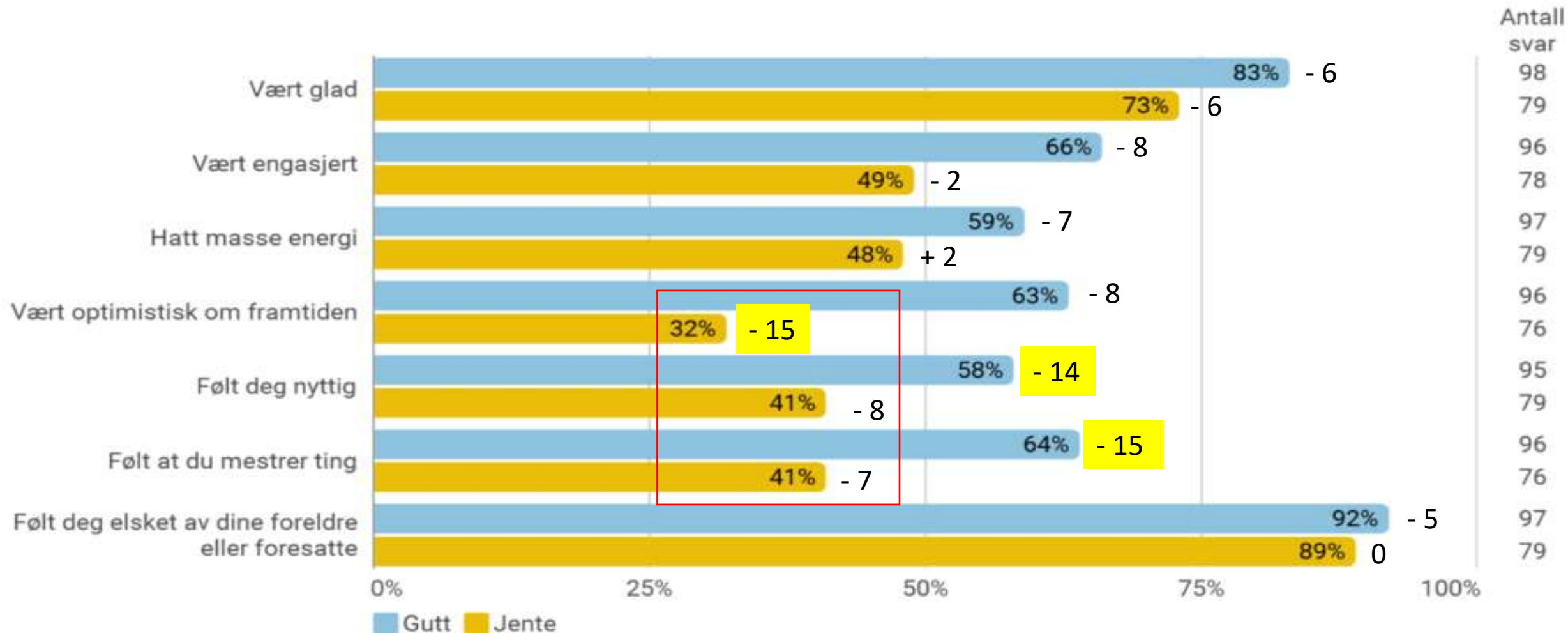
Fornøyd med livet

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ulike sider ved livet ditt?
(Prosentandel som har svart 'litt fornøyd' eller 'svært fornøyd')

Livskvalitet

Tenk på hvordan du har hatt det den siste uka, hvor ofte har du...
(Prosentandel som har svart 'helt enig' eller litt enig')

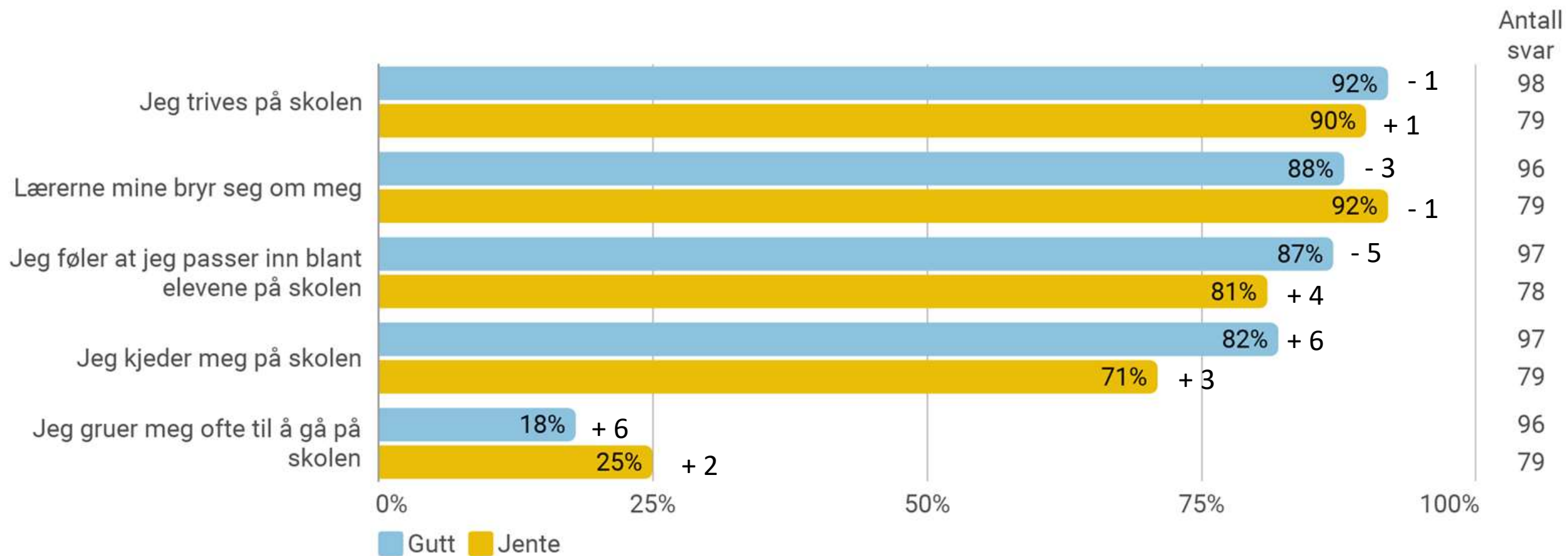
Skoletrivsel, vennskap og mobbing

Bilder tatt fra
unsplash.com

Skole

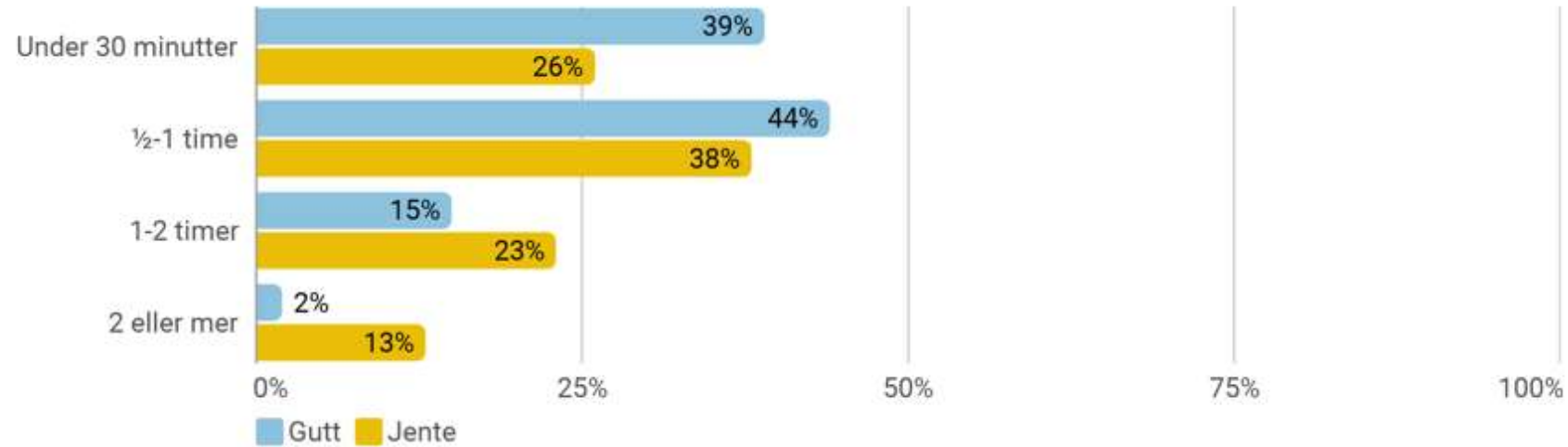
Er du enig eller uenig i følgende utsagn om hvordan du har det på skolen?
(Prosentandel som har svart 'helt enig' eller 'litt enig')

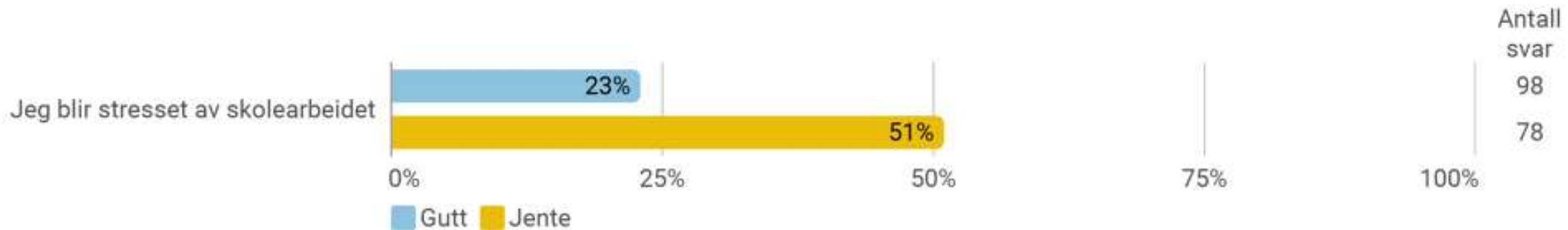
Lekser

Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletida)?

Antall svar 178

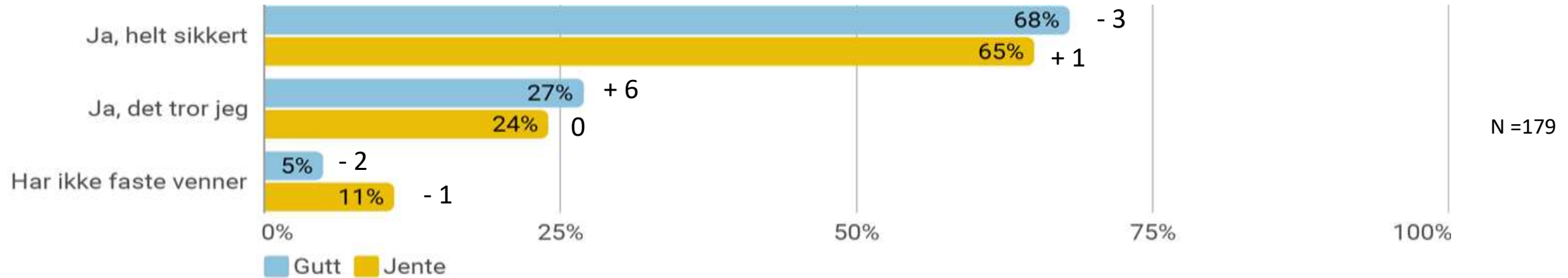

Jeg blir stresset av skolearbeidet (Prosentandel som har svart 'ofte' eller 'svært ofte')

Venner

Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?

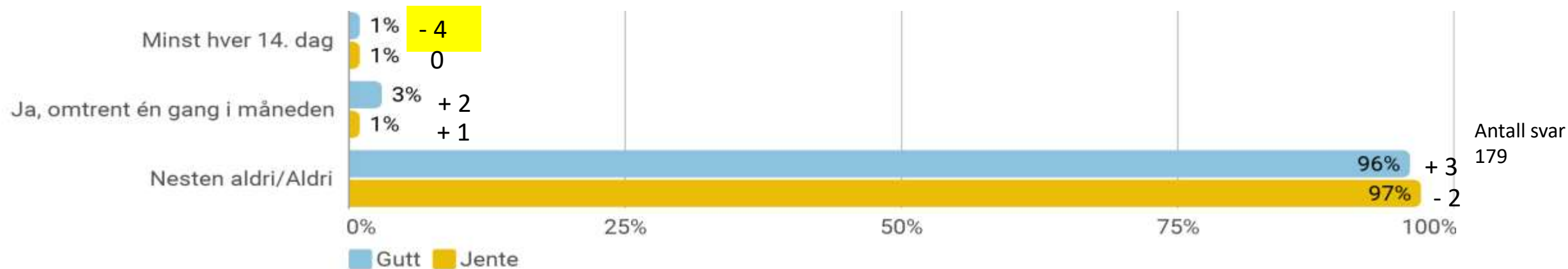

(Prosentandel som har svart 'ja, alltid' eller 'ja, som regel')

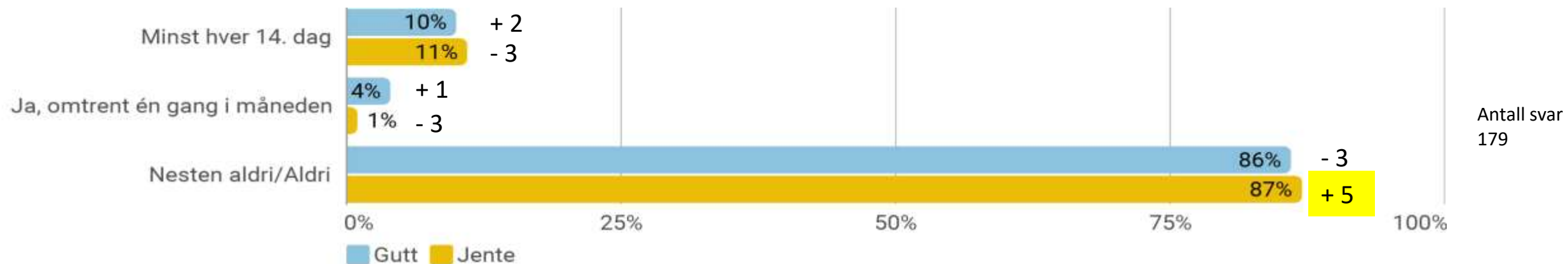

Mobbing

Hender det at du er med på plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

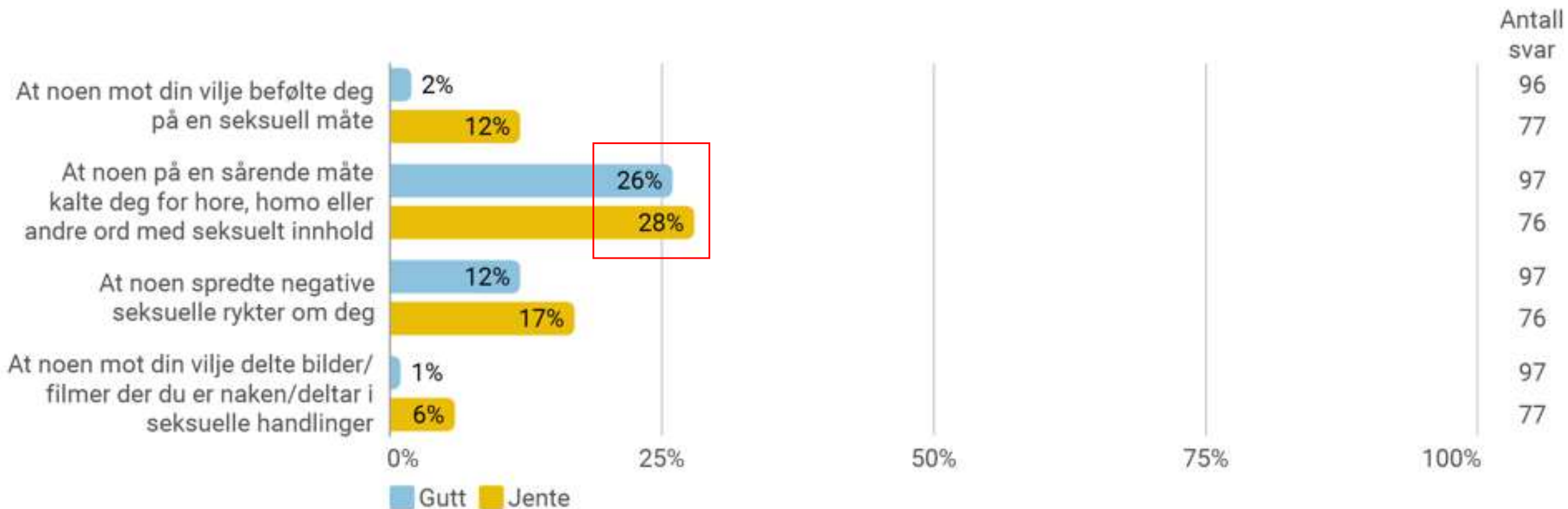

Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

Seksuell trakassering

Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt utsatt for noe av dette på en måte som du ikke likte? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

Røyk, alkohol og narkotika

Bilder tatt fra
unsplash.com

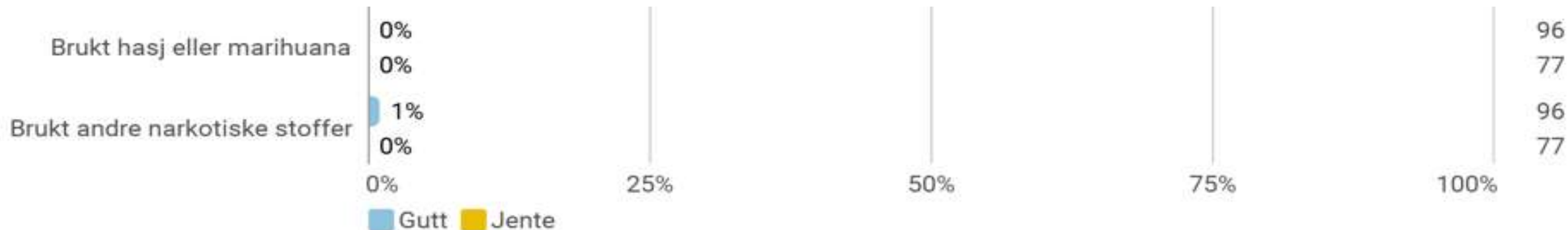
Gruppearbeid – rus

Hvor mange tror dere oppgir at de har brukt hasj/cannabis eller marihuana?

I fjor svarte 8 % på tidendetrinn at de røyker ukentlig/daglig og 14 % at de røyker sjeldnere enn ukentlig. Har andelen røykere på tiendetrinn økt?

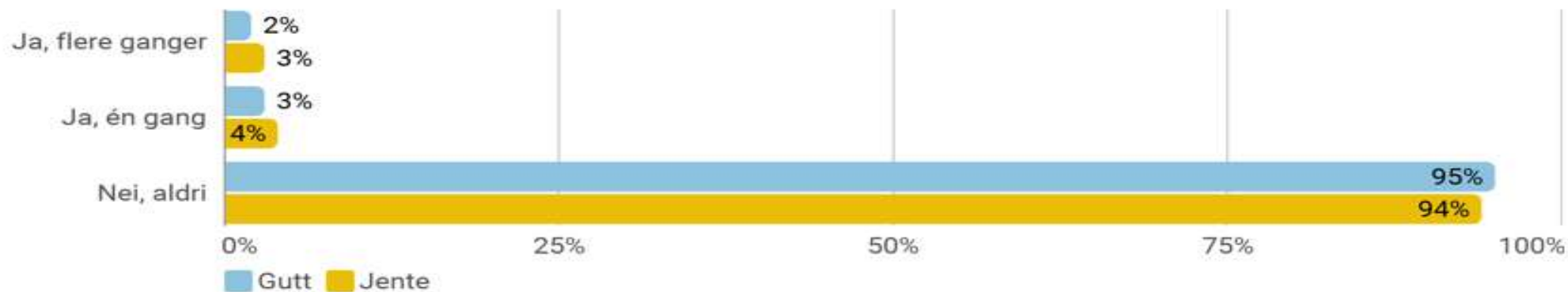
Narkotika

Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året (de siste 12 månedene)? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

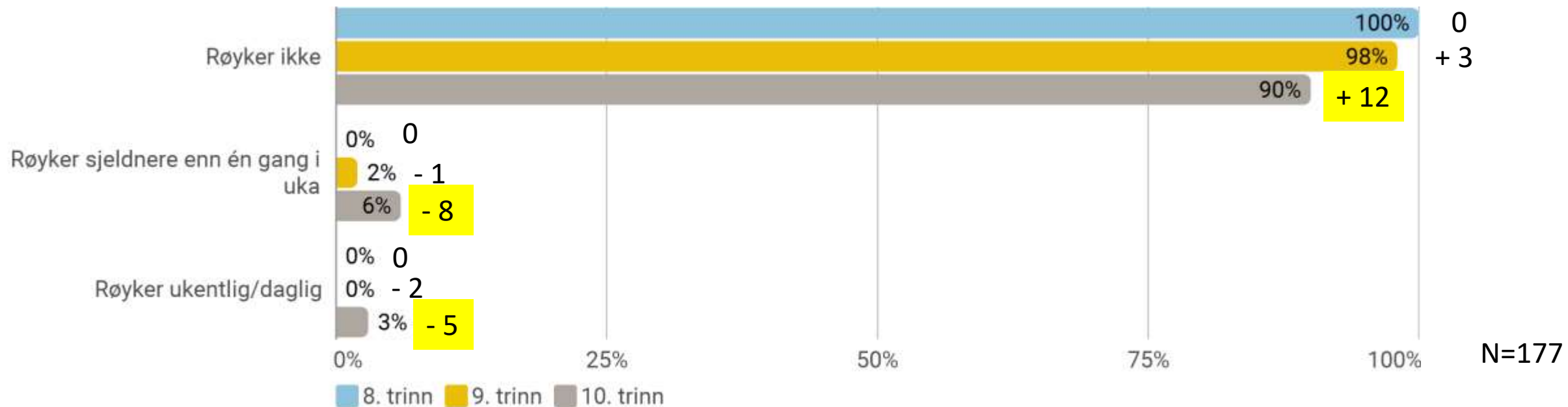
Har du i løpet av det siste året (de siste 12 månedene) blitt tilbudt hasj eller marihuana?

Antall svar 178

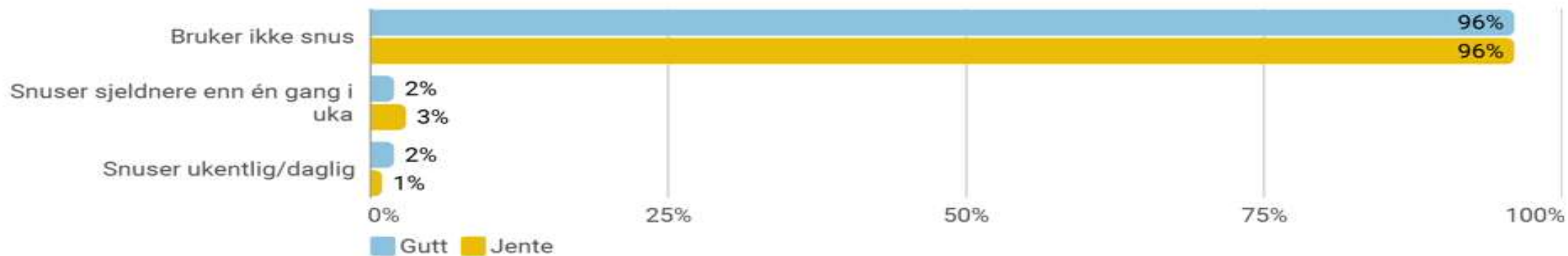

Røyker du?

Tydelig nedgang i røyking blant de eldste

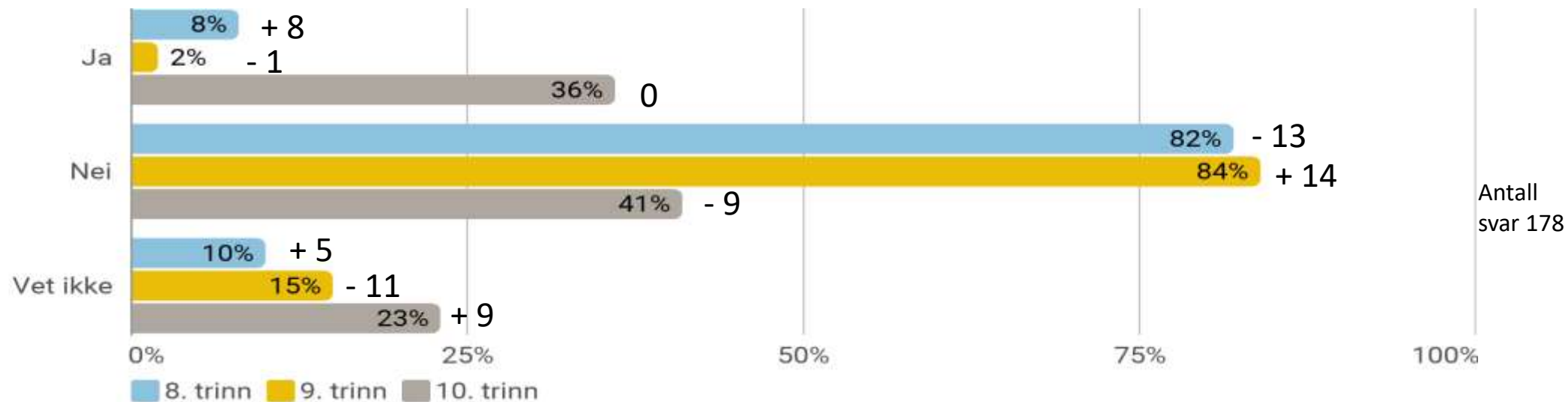

Bruker du snus?
Antall svar 177

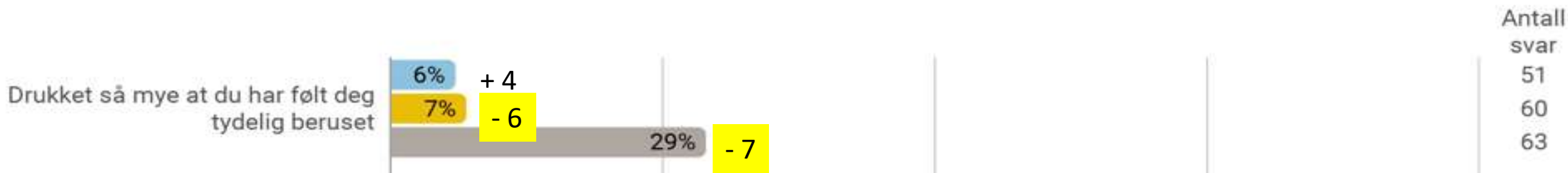

Alkohol

Får du lov til å drikke alkohol av dine foreldre/foresatte?

Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året (de siste 12 månedene)? (Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

Holdning til promillekjøring (%). Trender 2013-2021

25

20

15

10

5

0

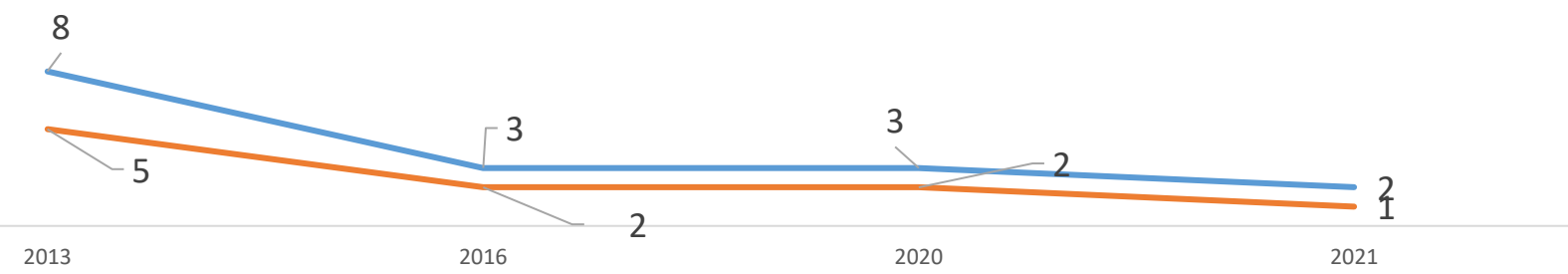
2013

2016

2020

2021

- Det er greit å kjøre moped e. l. etter å ha drukket alkohol
- Det er greit å sitte på når sjåføren har drukket alkohol

Promillekjøring (%). Trender 2013-2021

50

45

40

35

30

25

20

15

10

5

0

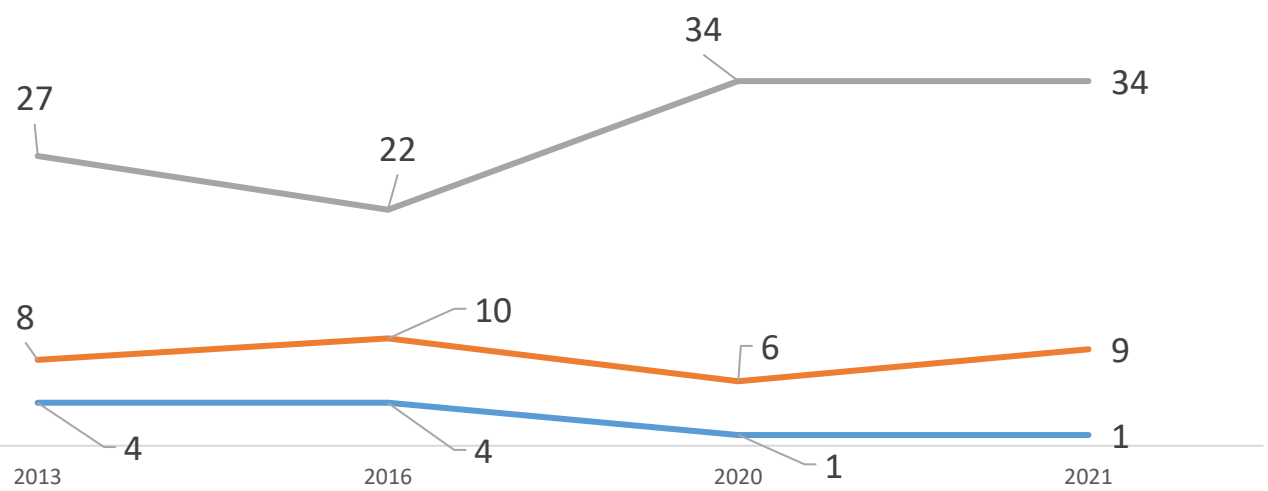
2013

2016

2020

2021

- Har du noen gang kjørt moped e. l. når du har drukket alkohol?
- Har du noen gang vært passasjer når sjåføren har drukket alkohol?
- Kjenner du ungdommer som har kjørt moped e. l. i beruset tilstand?

Fysisk aktivitet

Bilder tatt fra
unsplash.com

Gruppearbeid 3 Fysisk aktivitet og skjermbruk

Sammenlignet med i fjor:

Er det flere som trener på egenhånd?

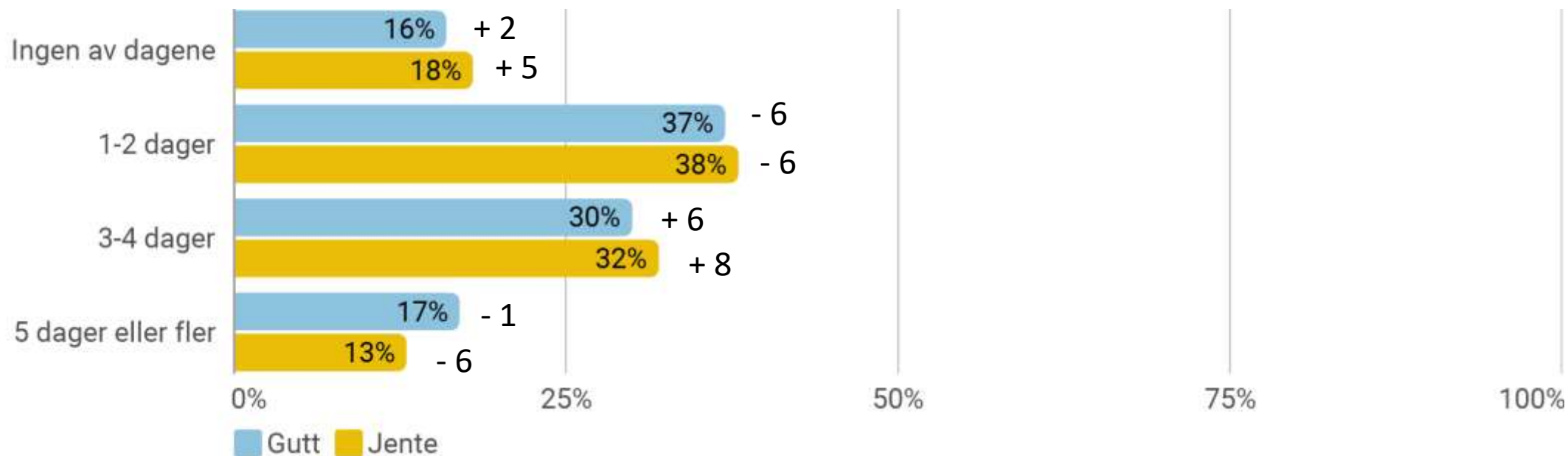
Ser elevene på dataspill som en viktigere arena for å ha kontakt med vennene sine?

Bruker elevene mer tid på dataspill og eller sosiale medier?

Fysisk aktivitet

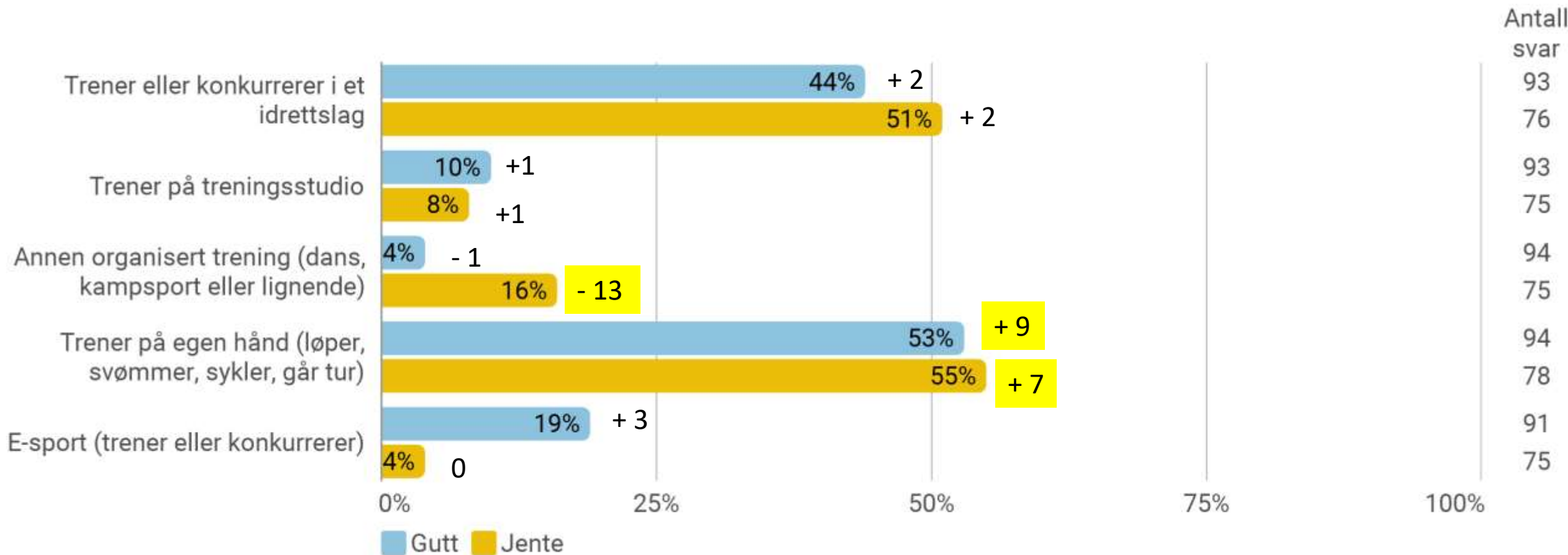
Tenk på de siste sju dagene. Hvor mange dager var du så fysisk aktiv at du ble andpusten eller svett i minst 60 minutter til sammen i løpet av en dag?

Antall svar 174

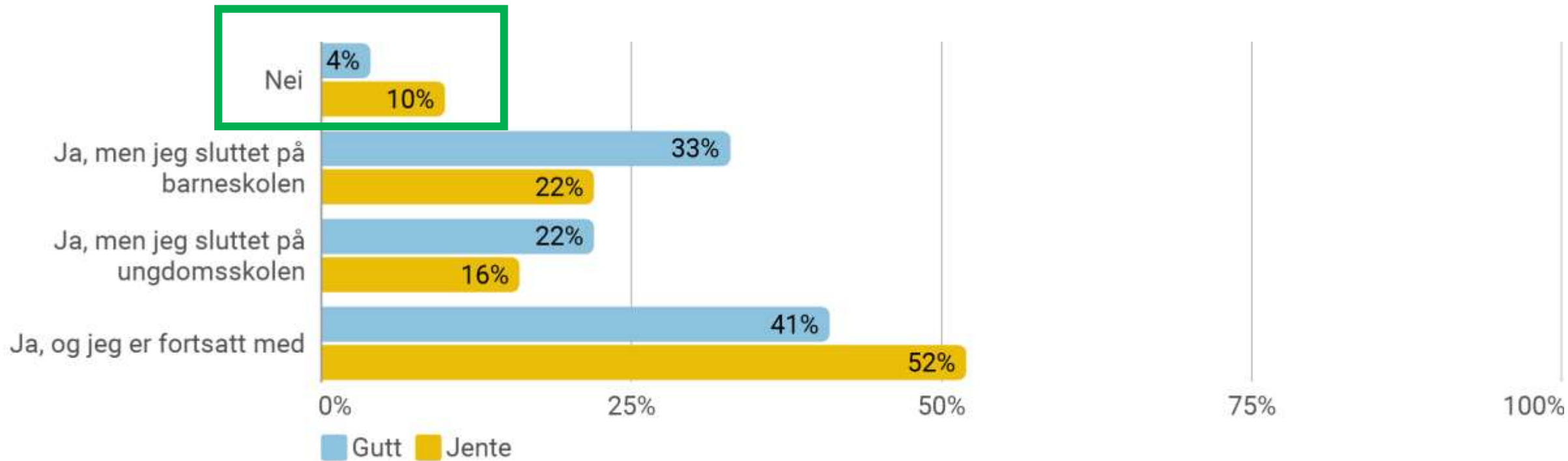
Trening

Hvor ofte trener du eller driver du med følgende aktiviteter?
(Prosentandel som har svart 'én gang i uka' eller oftere)

Har du noen gang vært med i et idrettslag eller i en idrettsklubb?

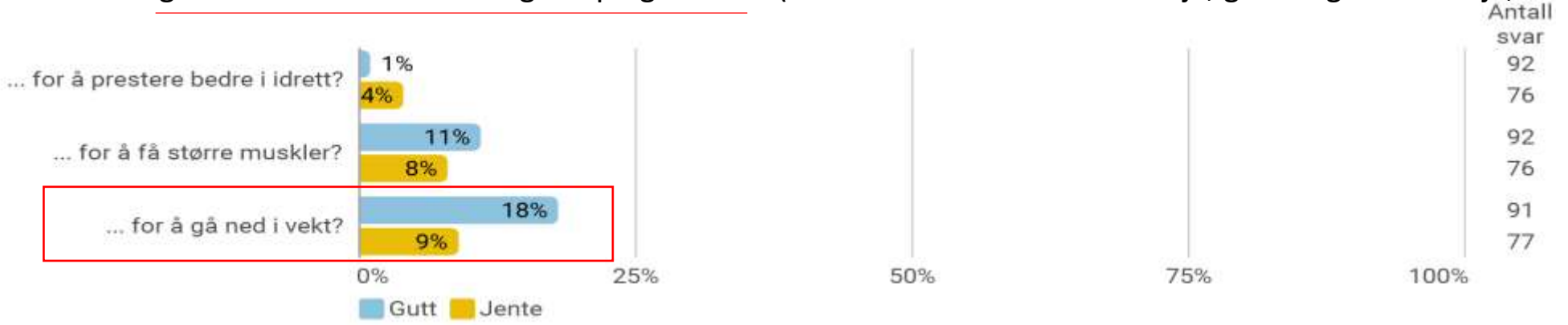
Antall svar 176

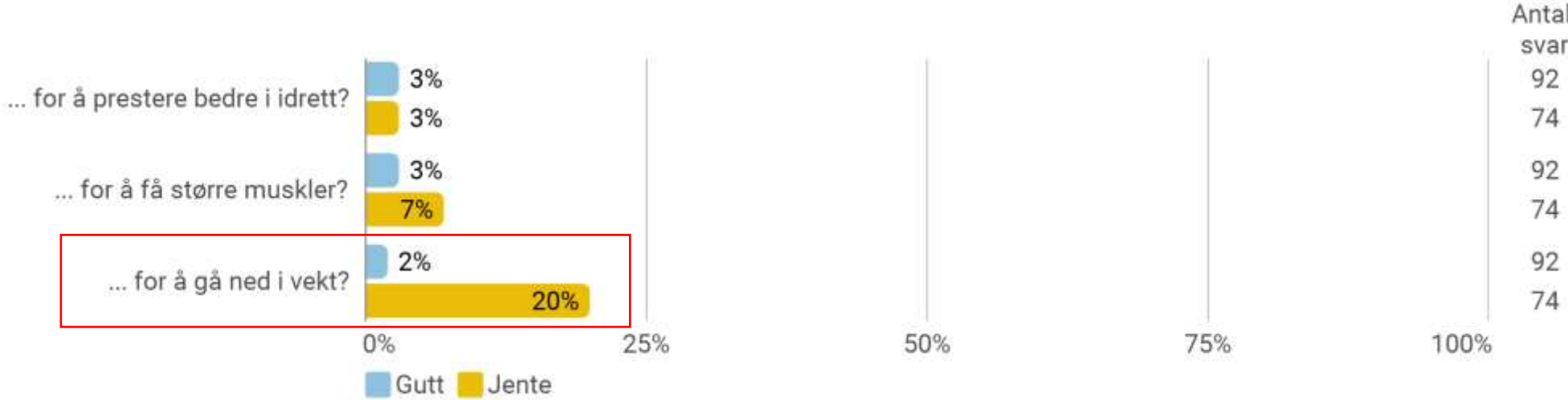
Dopingmidler er ulovlige stoffer som kan brukes for å prestere bedre i idrett, få større muskler eller gå ned i vekt. Eksempler er anaboler steroider, testosteronpreparater, veksthormon, efedrin og SARMer. Har du noen gang brukt slike ulovlige dopingmidler? (Prosentandel som bruker eller har brukt)

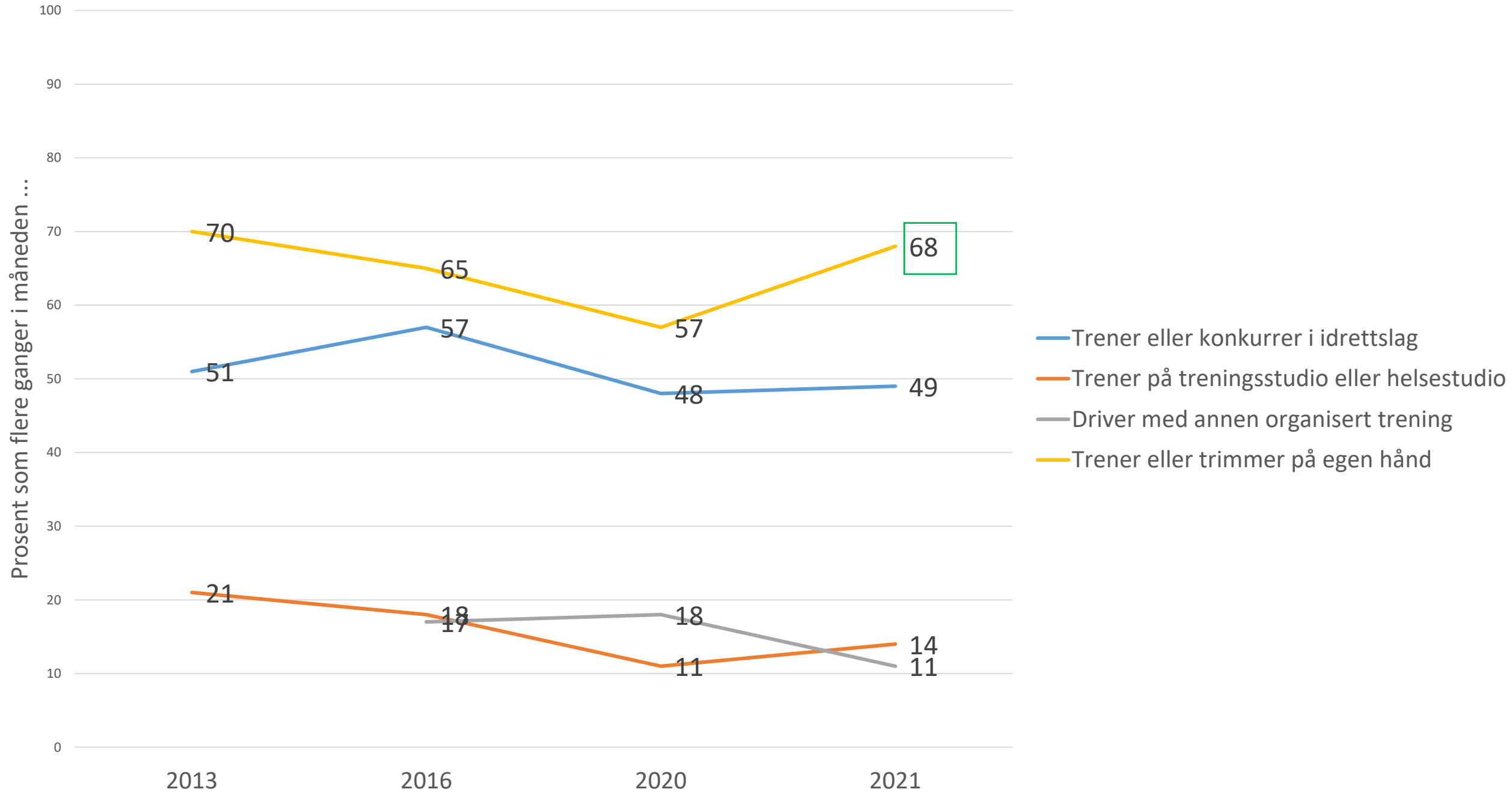
Synes du det er greit at noen bruker ulovlige dopingmidler... (Prosentandel som har svart 'ja, ganske greit' eller 'ja, helt greit')

Kunne du tenke deg å bruke ulovlige dopingmidler... (Prosentandel som har svart 'ja')

Trening - trender 2013-2021

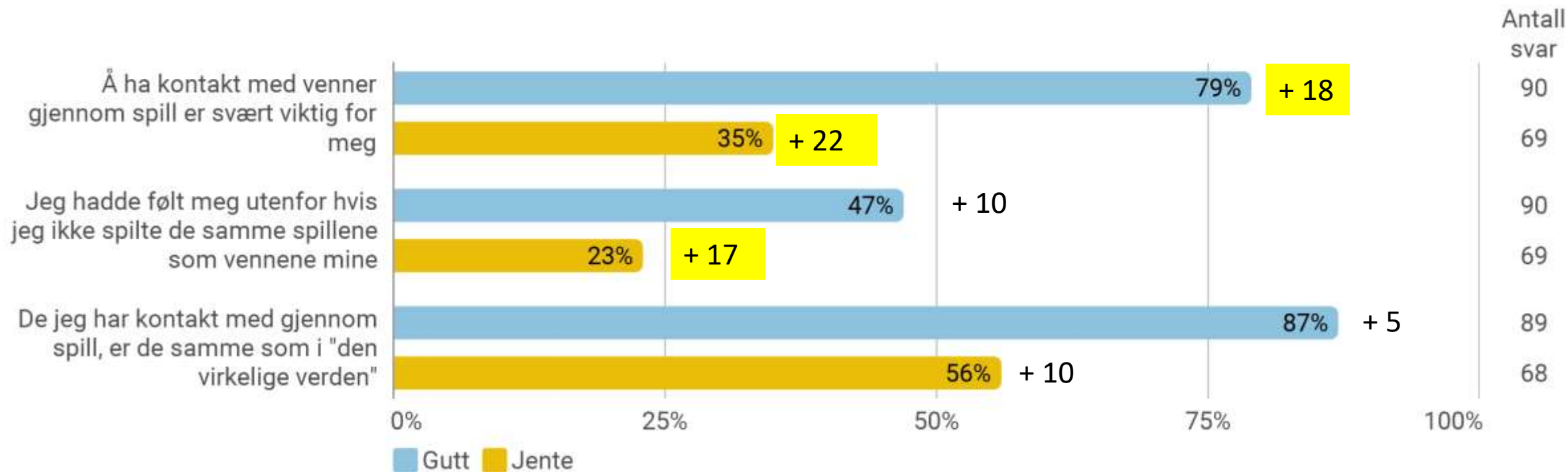
Skjermbruk

Bilder tatt fra
unsplash.com

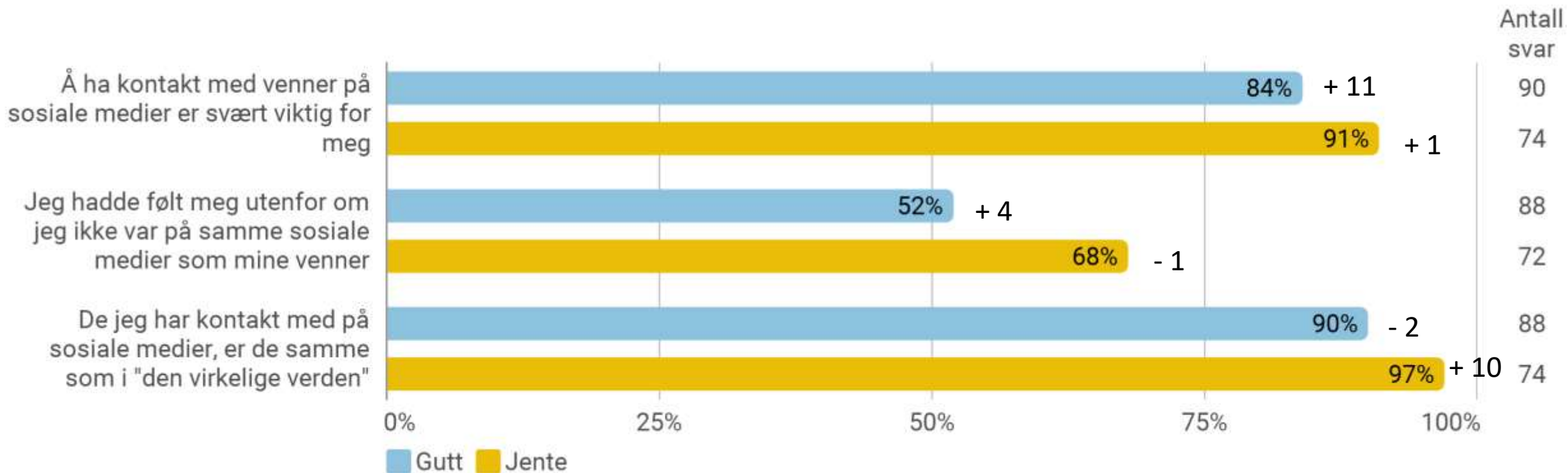
Gaming og venner

Her kommer noen påstander om vennskap og spilling. Hvordan passer disse for deg?
(Prosentandel som har svart 'passer ganske godt' eller 'passer svært godt')

Sosiale medier og venner

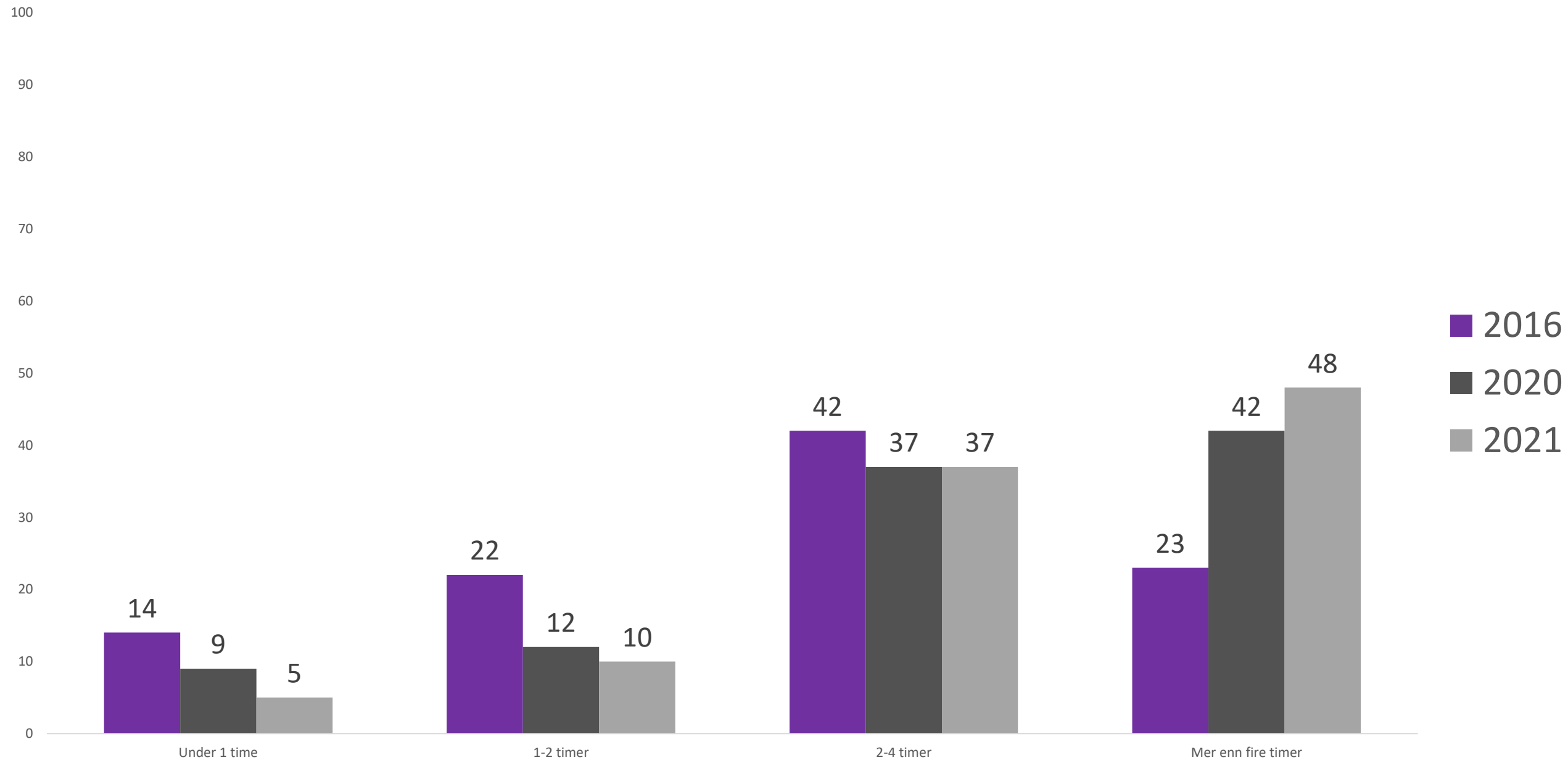
Her kommer noen utsagn om vennskap og bruk av sosiale medier. Hvordan passer disse for deg?
(Prosentandel som har svart 'passer svært godt' eller 'passer ganske godt')

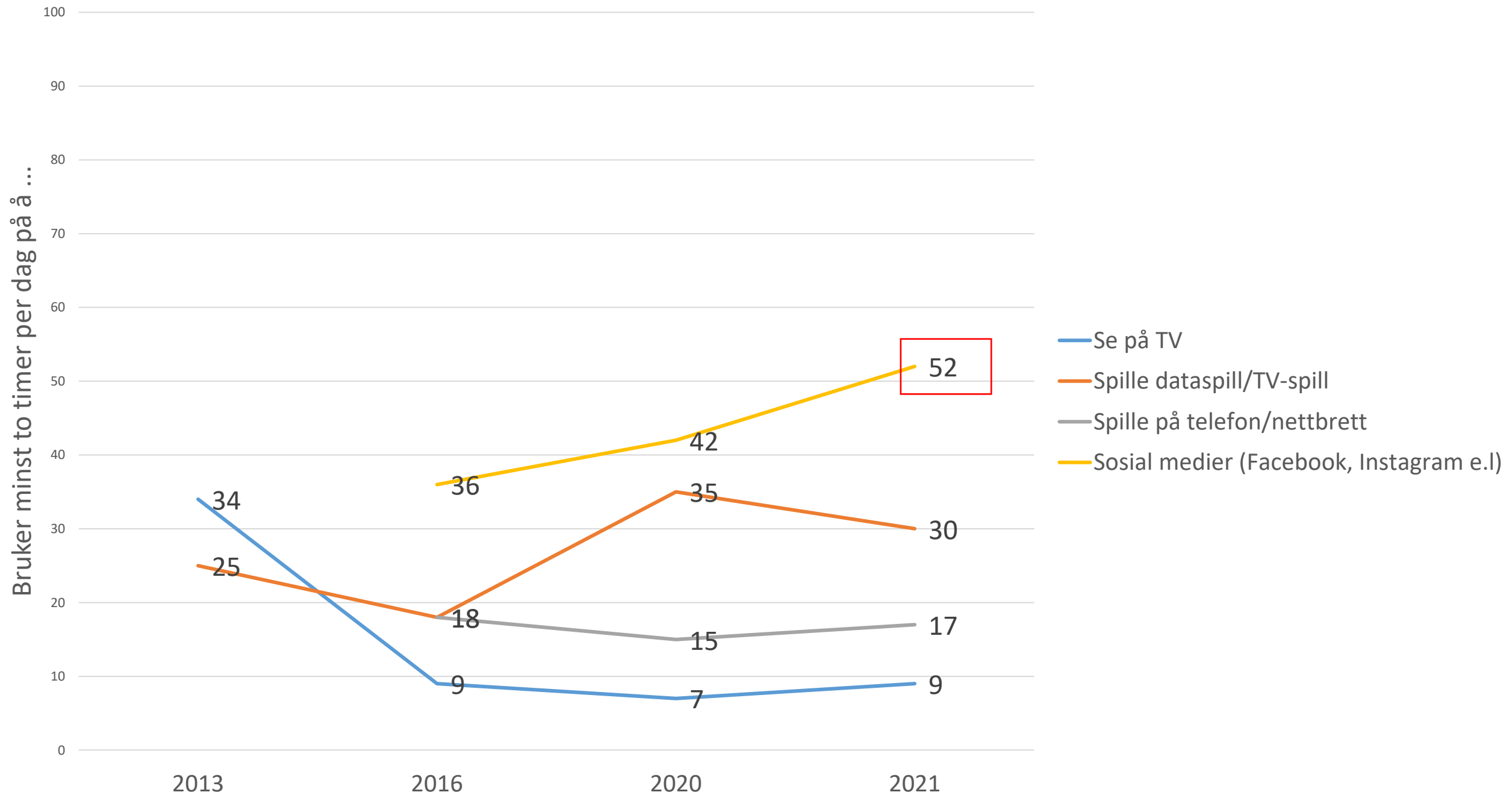
Prosentandel som svarer "ja":

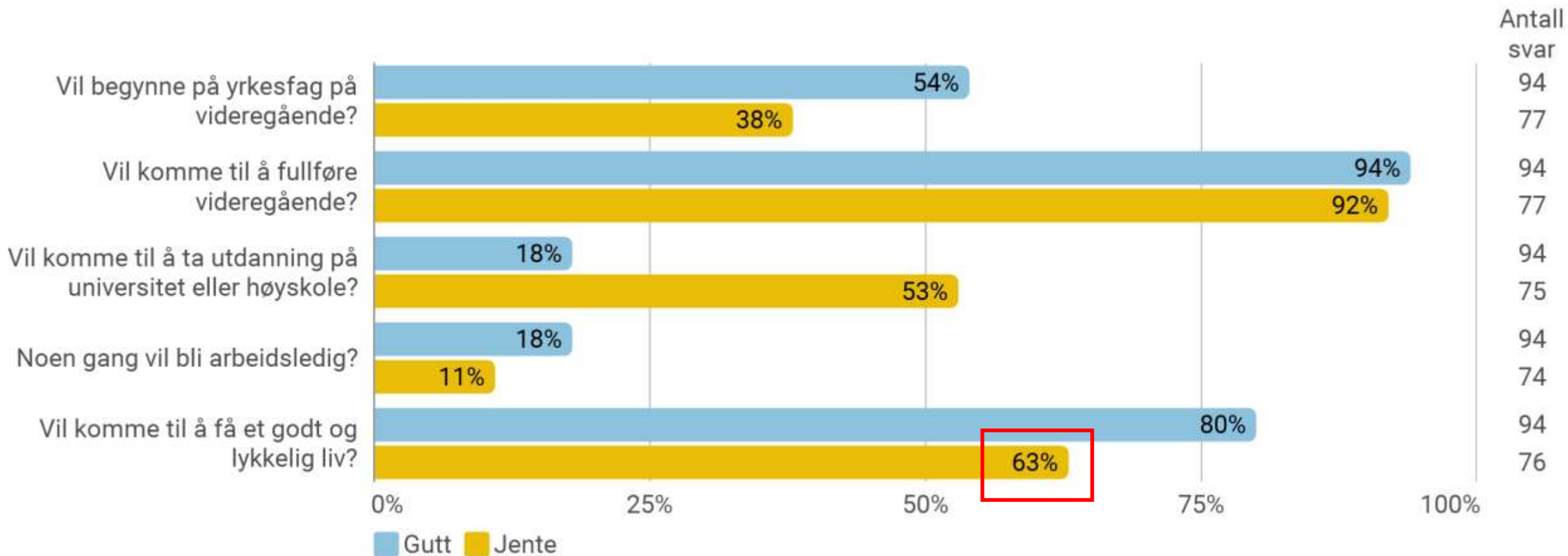
Utenom skolen, hvor lang tid bruker du vanligvis på aktiviteter foran en skjerm i løpet av en dag? (%)

Skjermbruk - trender 2013-2021

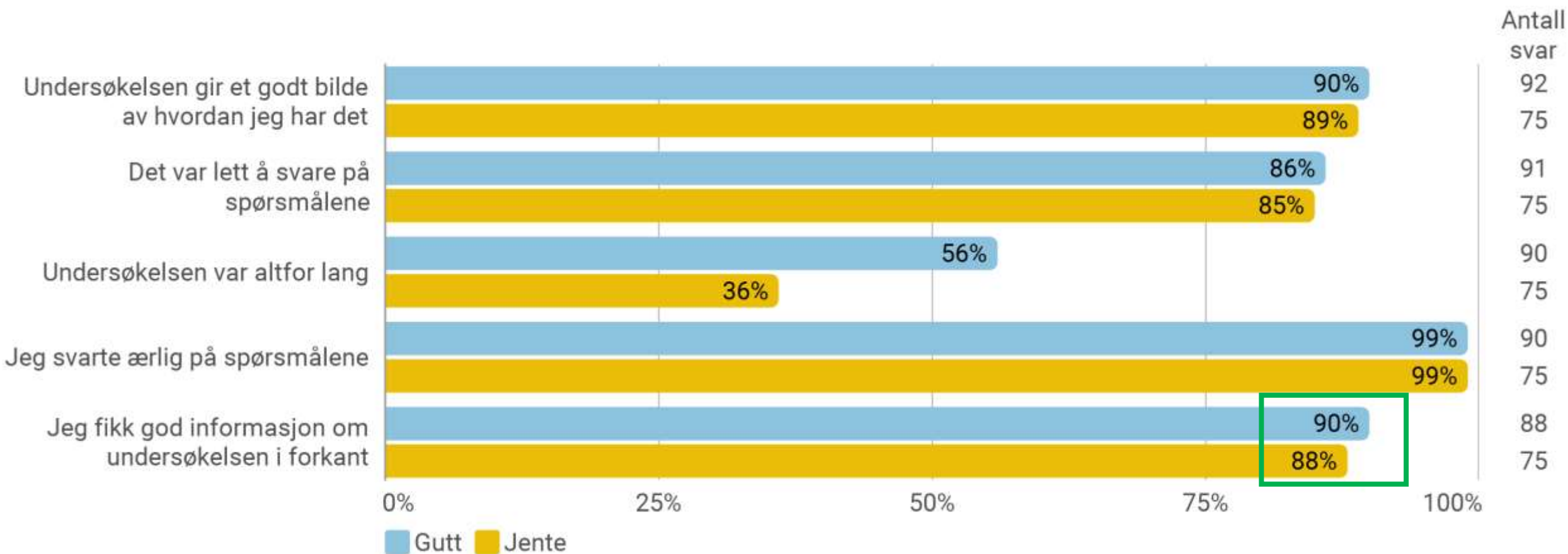

Tanker om framtiden

Helt til slutt vil vi gjerne høre hva du synes om å være med i denne ungdomsundersøkelsen?

(Prosentandel som har svart 'stemmer svært godt' eller 'stemmer nokså godt')

Oppsummering i stikkordsform 1 av 2

- Gode vennskap
- En av tre vil ta høyre utdanning
- De aller fleste er fornøyd med skolen
- Nesten alle føler seg trygge i nærområdet
- Elevene ser både positive og negative sider ved pandemien. Mange beskriver at de har fått gjort flere hyggelige ting med familien, og en del gutter synes det har vært mindre stress i hverdagen.
- Jenter beskriver i større grad ensomhet, og bekymringer under pandemien.
- Langt de fleste beskriver livet som bra, men vi ser også psykiske vansker.
- Gutter er klart mer fornøyd med seg selv som de er.
- Sammenlignet med resultatene i fjor oppgir færre at de føler seg nyttig, at de mestrer og at de er optimistiske med tanke på framtiden.

Oppsummering i stikkordsform 2 av 2

- Alle har noen å være med i friminuttene.
- Reduksjon i mobbing
- Klar nedgang i røyking
- Litt over en av fire (begge kjønn) oppgir at de har blitt utsatt for sårende kommentarer med seksuelt innhold.
- Svært få har blitt tilbudt narkotika og tilnærmet ingen svarer at de har brukt narkotika.
- Flere trener på egenhånd.
- Det er få som aldri har vært medlem av en idrettsklubb.
- Tilnærmet ingen har brukt doping, men en del er åpne for tanken.
- Dataspill beskrives som en viktigere sosial arena, men det brukes ikke mer tid på dataspill.
- Likevel øker bruk av sosiale medier og total skjermtid.

Tilbud fra KoRus-Øst

Alt vi lager kan bestilles gratis fra www.rus-ost.no/

- Utsett! – Rusforebyggende program rettet mot foreldre i ungdomsskolen
- HKH – Hurtig Kartlegging og Handling
- Kjentmann – For ansatte i Ungdomsskoler og videregående skoler
- MI (Motiverende Intervju) – Til hjelp i endringsfokuserede samtaler
- Rusforum Lokalt – Arena for kompetanseutvikling
- Fagdag i kommunen – Tverrfaglige og spesifikt rettet mot spesielle tjenester
- BIR – Barn i rusfamilier
- Tidlig Inn - Ved vansker knyttet til psykisk helse, rusmidler og vold i nære relasjoner
- BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats
- Brukerplan

- **Episode 8: Spillavhengighet Norge**
MAY 19, 2021
- **Episode 7: Pengespillreklame**
MARCH 25, 2021
- **Episode 6: Pengespill og risikofaktorer**
MARCH 04, 2021
- **Episode 5: Hjelpetiltak**
FEBRUARY 11, 2021
- **Episode 4: Dataspillavhengighet**
JANUARY 14, 2021
- **Episode 3: Pengespillavhengighet**
DECEMBER 10, 2020
- **Episode 2: Gaming og foreldrerollen**
NOVEMBER 11, 2020
- **Episode 1: Pilot**
NOVEMBER 09, 2020

[Spillradioen \(buzzsprout.com\)](https://buzzsprout.com)

Metaspillet et brettspill om data- og pengespill

Mestringsspillet et brettspill om Folkehelse og livsmestring for 8. trinn

[Mestringsspillet – YouTube](#)

[Spill deg klok med Metaspillet \(rus-ost.no\)](http://rus-ost.no)

[Spill deg klok med Mestringsspillet - et brettspill om Folkehelse og livsmestring for 8. trinn \(rus-ost.no\)](http://rus-ost.no)